Raadsvergadering

Zaaknummer Z26163967
Onderwerp: Regiovisie Jeugd Zaanstreek-Waterland
Portefeuillehouder: Wethouder J. Veerman

Aan de raad.

Voorstel

1. De regiovisie Jeugd Zaanstreek-Waterland "Samenwerken vanuit vertrouwen en partnerschap met resultaat voor jeugdigen en gezinnen" vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de verwerking van het advies van de Adviesraad Sociaal Domein en de regionale reactie hierop.

Kern van het voorstel, samenvatting

Op 1 januari 2026 is de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg (verder te noemen: Wvbj) in werking getreden. Deze wet vloeit voort uit de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028. Per 1 januari 2027 verplicht de Wvbj gemeenten om regionaal samen te werken bij de organisatie en inkoop van specialistische jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering en hiertoe een gezamenlijke regiovisie vast te stellen. De regiovisie ‘’Samenwerken vanuit vertrouwen en partnerschap met resultaat voor jeugdigen en gezinnen’’ vormt de basis voor het gezamenlijke jeugdbeleid in de Jeugdregio Zaanstreek-Waterland.

Het vaststellen van de regiovisie loopt daarmee parallel aan het aangaan van een gemeenschappelijke regeling als juridische basis voor de verplichte samenwerking tussen gemeenten binnen een jeugdregio.

In de Jeugdregio Zaanstreek-Waterland ligt op dit moment al een goed fundament vanwege de bestaande regionale samenwerking op zowel beleid als inkoop. De gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland werken al sinds 2015 samen op deze taken en in het kader van de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) Jeugd heeft de regio al eerder een regiovisie Jeugd Zaanstreek-Waterland opgesteld. De Wvbj bevat een aantal vereisten die expliciet een plek moeten krijgen in de Regiovisie Jeugd. Om hieraan te voldoen, is de huidige visie herijkt.

Met de regiovisie leggen de zeven gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland vast hoe zij gezamenlijk de beschikbaarheid, continuïteit en samenwerking binnen de specialistische jeugdhulp borgen. De visie geeft richting aan een toekomstbestendig en financieel houdbaar jeugdstelsel, waarin jeugdigen zich kansrijk, gezond en veilig kunnen ontwikkelen en specialistische jeugdhulp beschikbaar blijft voor jeugdigen en gezinnen die deze hulp echt nodig hebben.

De regiovisie kiest voor twee samenhangende bewegingen. De eerste is het versterken van de lokale pedagogische basis. Hiervoor wordt ingezet op lokale teams, preventie en ondersteuning dichtbij huis. Uitgangspunt is het versterken van het gewone leven en het normaliseren van opvoed- en opgroeivragen waar mogelijk, zonder weg te kijken van situaties waarin veiligheid of specialistische hulp nodig is. De tweede beweging is de hervorming van het landschap van specialistische jeugdhulp. De regio maakt duidelijke keuzes over welke hulp lokaal, regionaal, bovenregionaal of landelijk wordt georganiseerd. Er wordt ingezet op minder versnippering, meer partnerschap met aanbieders en een gerichtere inzet van specialistische capaciteit.

Daarnaast beschrijft de visie hoe beschikbaarheid, wachttijden, overbruggingshulp en escalatieroutes worden georganiseerd en hoe wordt samengewerkt met wettelijke verwijzers, zorgaanbieders, ouders, jongeren en adviesraden. Via een regionale agenda en een permanent lerend systeem worden de beleidsdoelen vertaald naar uitvoering, monitoring en doorontwikkeling. De regiovisie vormt daarmee het gezamenlijke kader voor de regionale samenwerking in de komende jaren, met als uitgangspunt: samenwerken vanuit vertrouwen en partnerschap met resultaat voor jeugdigen en gezinnen.

Beleidsdoelstelling / Maatschappelijk effect
Met het vaststellen van deze gezamenlijke regiovisie voldoet de gemeente Edam-Volendam aan de wettelijke verplichting en wordt een gezamenlijk kader vastgesteld voor de verdere regionale samenwerking binnen de jeugdhulp.

Toelichting en argumenten
1. Vaststelling van de regiovisie is wettelijk verplicht
De Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg verplicht gemeenten binnen een jeugdregio om gezamenlijk een regiovisie vast te stellen. Met dit besluit voldoet de gemeente Edam-Volendam aan deze wettelijke verplichting. Het belangrijkste verschil met de NvO is dat de Wvbj de regiovisie van een bestuurlijke afspraak/norm naar een wettelijke verplichting tilt. De NvO bevat vooral afspraken over goed regionaal opdrachtgeverschap. De Wvbj bouwt voort op de NvO en maakt een deel van de regionale afspraken juridisch verplicht.

2. De regiovisie bevat essentiële onderdelen van de VNG-handreiking
Door aan te sluiten bij de handreiking Regiovisie van de VNG en de NvO Jeugd zijn afspraken vastgelegd over de inhoudelijke koers, governance, beschikbaarheid van specialistische hulp en de samenwerking tussen gemeenten en partners. Daarmee beschikt de regio over een stevig en toekomstgericht fundament voor de uitvoering van de jeugdhulp. . De nieuwe wettelijke regiovisie heeft een aantal specifieke wettelijke onderwerpen (die de NvO niet voorschreef):

- aanpak van wachttijden;
- afstemming rond schaarste;
- verbinding met gecertificeerde instellingen;
- verbinding met landelijk gecontracteerde jeugdhulp;
- verbinding met Jeugdgezondheidszorg (JGZ), Wet langdurige zorg (Wlz), Zorgverzekeringswet (Zvw), Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en onderwijs;
- voorzien in regionale expertteams (RET).

3. De regiovisie biedt een gezamenlijk kader voor regionale samenwerking
Jeugdhulpvraagstukken overstijgen vaak de grenzen van individuele gemeenten. De regiovisie beschrijft hoe gemeenten gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor het organiseren van een dekkend aanbod van specialistische jeugdhulp en hoe de samenwerking binnen de regio wordt vormgegeven.

4. De visie draagt bij aan een toekomstbestendig jeugdhulpstelsel
De druk op de jeugdzorg neemt toe. Zowel het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdhulp als de bijbehorende uitgaven blijven stijgen. De regiovisie draagt bij aan het organiseren van passende hulp voor jeugdigen en gezinnen die dit nodig hebben, binnen een financieel houdbaar stelsel.

5. De regiovisie sluit aan op bestaande regionale opgaven
De regiovisie staat niet op zichzelf, maar bouwt voort op bestaande regionale samenwerkingsafspraken en beleidskaders, waaronder:

- de regionale inkoopstrategie specialistische jeugdhulp 2027;
- de regionale gezondheidsvisie;
- het samenwerkingsverband Zorg en Veiligheid;
- het Regioplan Integraal Zorgakkoord;
- het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming;
- Thuis voor Noordje.

Hiermee wordt de verbinding gelegd tussen jeugdhulp, gezondheid, veiligheid en preventie.

Kanttekeningen en alternatieven
Realisatie van de ambities vraagt blijvende inzet
De regiovisie is primair een strategisch beleidsdocument en bevat geen directe beleidswijzigingen of financiële besluiten. De uitvoering van de visie vraagt echter blijvende inzet van gemeenten en samenwerkingspartners om de geformuleerde ambities daadwerkelijk te realiseren.

Externe ontwikkelingen beïnvloeden de uitvoerbaarheid van de regiovisie
Daarnaast blijft het jeugdhulpstelsel onder druk staan door toenemende zorgvraag, arbeidsmarktkrapte en financiële onzekerheden vanuit het Rijk. Deze ontwikkelingen kunnen invloed hebben op de uitvoerbaarheid van de ambities uit de regiovisie.

Financiële middelen en effecten begroting
Er zijn geen financiële consequenties verbonden aan de regiovisie.

Uitvoering of vervolgproces
Na vaststelling door alle gemeenteraden wordt de regiovisie gepubliceerd via de regionale website van de Jeugdzorgregio Zaanstreek-Waterland.

Participatie en communicatie
De Advies- en Participatieraden binnen de regio zijn betrokken bij de totstandkoming van de regiovisie. Op 22 juni 2026 heeft een regionale bijeenkomst plaatsgevonden waarin de advies- en participatieraden zijn geïnformeerd over de ontwikkelingen binnen het regionale jeugdbeleid en de voorliggende visie.

De ontvangen adviezen zijn regionaal verzameld en voorzien van een gezamenlijke reactie. Deze reactie is als bijlage beschikbaar.

Daarnaast zijn de gemeenteraden tijdens een regionale raadsbijeenkomst op 23 september geïnformeerd over de belangrijkste ontwikkelingen binnen de specialistische jeugdhulp.

Rapportage en evaluatie
De regiovisie Jeugd biedt een richtinggevend kader voor de lange termijn. De concrete uitwerking en doorontwikkeling vindt plaats via de regionale agenda en het permanent lerend systeem, waarin de ambities uit de regiovisie worden vertaald naar acties, prioriteiten en ontwikkelopgaven.

De voortgang van de regionale agenda en de werking van het jeugdstelsel worden cyclisch gevolgd en geëvalueerd. Jaarlijks wordt hiervoor een voortgangsbeeld opgesteld. Hierbij wordt niet alleen gekeken

naar cijfers en prestaties, maar ook naar de ervaringen van jeugdigen, ouders, aanbieders, adviesraden en andere partners en naar ontwikkelingen in de zorgbehoefte. Op basis hiervan wordt bepaald welke onderdelen moeten worden bijgesteld, welke aanpak effectief is en waar nieuwe opgaven nodig zijn.

De regionale agenda is daarmee een dynamisch instrument voor leren, verbeteren en bijsturen. De voortgang wordt besproken in het regionaal portefeuillehoudersoverleg Jeugd (PHO Jeugd). De regiovisie zelf wordt niet bij iedere ontwikkeling aangepast, maar alleen geactualiseerd wanneer grote wijzigingen, zoals relevante wetswijzigingen, daartoe aanleiding geven.

Achterliggende documenten en eerder genomen besluiten
Huidige regiovisie: https://jzrzw.nl/wp-content/uploads/2024/04/Regio-visie-Zaanstreek-Waterland-2025.pdf

Bijlagen

- Bijlage 1: Regiovisie Zaanstreek-Waterland ‘’Samenwerken vanuit vertrouwen en partnerschap met resultaat voor jeugdigen en gezinnen’’
- Bijlage 2: Verwerking adviezen van de Advies- en participatieraden op de regiovisie
- Bijlage 3: Regionale reactie op het advies van de Advies- en participatieraden op de regiovisie
- Raadsbesluit Regiovisie Jeugd Zaanstreek-Waterland

Edam-Volendam, d.d. 17 december 2026

Het college van burgemeester en wethouders van Edam-Volendam,
de secretaris, de burgemeester,

N.A. Hellingman-Kuiper R.J. Beukers.

Dit voorstel is elektronisch ondertekend. Dit is na besluitvorming zichtbaar op de volgende pagina.